

6 HYVINVOINNIN TOIMIALA 2024

Sivistystoimeen kuuluu kunnan toiminnoista koulutoimi, kirjasto sekä vapaa-aikatoimi. Koulutoimi pyrkii takamaan opetuksen hyvän laadun ja nykyaikaiset oppimisympäristöt oppilaille ja henkilökunnalle. Kunta vastaa itse esi-, perus- ja lukiokoulutuksesta. Kunta on mukana Järviseudun koulutuskuntayhtymässä, joka järjestää ammatillista koulutusta. Kunnassa tarjotaan aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikille 1.-2. -luokkalaisille, jotka sitä tarvitsevat. Sen yhteydessä kouluilla järjestetään myös esikoululaisten hoito koulupäivinä.

Sivistystoimeen kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen niin palvelukirjastona kuin omatoimikirjastonakin. Kirjasto on oleellinen osa viihtyisää ja palvelevaa kuntaa.

Varhaiskasvatuspalvelut Lappajärven kunta on ostanut 1.8.2022 lähtien Alajärven kaupungilta. Kuntien välisessä sopimuksessa Lappajärven hyvinvointivaliokunta toimii niin sanottuna tilaajavaliokuntana, joka valmistelee yhdessä Alajärven kaupungin kanssa talousarvion. Talousarvion hyväksyy lopullisesti Lappajärven kunnanhallitus ja -valtuusto.

Vapaa-aikatoimi pitää sisällään liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut. Vapaa-aikatoimen vastuulla asukkaiden kokonaisvaltainen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kehittäminen, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen sekä arviointi. Vapaa-aikatoimi vastaa osaltaan kunnan hyvinvointityöstä ja ennaltaehkäisevästä työstä.

Kunnan uudessa strategiassa sivistys- ja vapaa-aika vastaavat kunnan hyvinvointipalveluista, johon kuuluvat myös hyvinvointialueen ja kunnan yhdyspintapalveluiden toteutus. Erikseen poimittuna sivistystoimen keskeisimmät tavoitteet kuntastrategiasta:

Elämää palveleva kunta:

- ympärivuotiset harrastusmahdollisuudet
- palveleva ja osallistava
- aktivointi ja hyvinvoinnin tukeminen
- maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen (erityisesti perusopetukseen valmistava opetus ja S2-opetus)

Kehittyvä matkailukunta

- tapahtumatarjonnan edistäminen

Kestävä kunta

- kestävä talous
- kulttuuriperimän esille tuominen

6.1 Sivistystoimen hallinto

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Sivistystoimen hallintoon kuuluvat lukion rehtori/sivistysjohtaja sekä vapaa-aikasihteeri. Hallinnon tehtäviä on hajautettu rehtoreille ja koulusihteerille; yleishallinnon puoli huolehtii koulutoimen, kirjaston ja vapaa-ajan yleishallinnosta yhteistyössä viranhaltijoiden kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Hallinto on vastuussa ja seuraa taloutta käyttöpuolella ja hankkeissa. Koulutoimen opettajien sekä kirjaston virkarakenne ja henkilöstörakenne on arvioitu vuoden 2023 aikana ja rekrytointien vuoro on vuonna 2024. Virkoihin ja toimiin pyritään saamaan pätevät ja tehtäviin sopivat henkilöt. Luokanopettajavirkojen määrä täsmennetään lukuvuotta 2024-2025 varten; samalla taataan viroissa olevien aineenopettajien opetustuntien täyttyminen.

Vuoden 2024 kunnan investointirahoihin varataan määrärahat lukion 1. kerroksen lattioiden remonttiin sekä Kielistudio-opetustilan uudelleen kalustamiseen. Koulujen investointeja ovat myös Länsirannan koulun saattaminen nykyaikaiseen opetusvälineistöön (älytaulut) sekä lukiorakennuksen info-taulu-systeemin rakentaminen. Prosentti taiteeseen –hanke jatkuu vuodelta 2023 vuodelle 2024.

Sivistystoimi ja vapaa-aikatoimi vastaavat osaltaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosaa eli HYTE-kertoimien toimintaa kuvaaviin prosessi-indikaattorien mittareista. Kouluterveyskyselyn 2023 tulokset tulevat vuoden 2023 lopulla ja niiden käsittely on vuoden 2024 tehtävä. Myös TEAviisarin tulokset käsitellään hyvinvointivaliokunnassa kahden vuoden välein; seuraavan kerran vuonna 2024.

Sivistystoimessa haetaan vuodelle 2024 ainakin seuraavia hankkeita – uusia hankehakujia voi tulla vuoden aikana:

- Erityisavustus kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen ja kehittämiseen (AVI); jatkohanke
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon hanke; omarahoitusosuus 30 %; ollut vuodet 2022 ja 2023. Haettu lokakuu 2023.
- Liikkuva koulu ja opiskelu -kehittämisyavustus (OKM); jatkohanke

Jatkuvia hankkeita ovat

- Koulunuorisotyöntekijä (AVI); omarahoitusosuus 10 %
- Harrastus Suomen malli 2023-2024; omarahoitusosuus 20 %

Suunnitelmavuodet 2025 - 2026:

Koulukuljetuksissa eteen tulee optiovuosien käyttö. Länsirannan koulun oppilasmäärä laskee edelleen; valmisteluun tulee koulun siirtyminen yhteiskoululle. Tähän vaikuttaa niin oppilasmääräkehitys koko kunnan alueella kuin Länsirannan koulun kiinteistön kunto. Vuoden 2025 aikana tulee päivitettäväksi Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Se pohjaa Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen Laatia Lakeuksille –suunnitelmaan, johon Lappajärvi liittyy tällä hetkellä Järvi-Pohjanmaan toimenpideoiosiossa vuosille 2022-2025.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Opetusvirkojen riittävyys ja oikeanlainen virkarakenne; jatkuu v. 2023	Virkarakenne on ajantasaisesti	Luokanopettajien virkarakenne on ajantasainen.
Sähköinen hyvinvointisuunnitelma	Vuosiraportti	Vuosiraportista tulee vuosittainen käytänte

6.2 Esi- ja perusopetus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus

Lappajärvellä esi- ja perusopetusta annetaan Yhteiskoululla sekä Länsirannan koululla. Yhteiskoululla opetusta on 0.-9. luokilla, ja esikouluryhmä/t ovat omina opetusryhminä. Yhteiskoululla toimii perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä eli VALO. Länsirannan koululla opetusta järjestetään 0.-6. luokilla ja esikoululaiset ovat yhdysluokassa 0.-3. Perusopetuksessa noudatetaan paikallista opetussuunnitelmaa, jonka pohjana on yhteinen etelä-pohjalainen opetussuunnitelma. Maakuntakohtaisia päivityksiä tulee joka lukuvuosi ja tarvittaessa päivitetään paikallista opetussuunnitelmaa. Kunta vastaa suurimmasta osasta koulukuljetuksia omana bruttolikenteenä. Koulun keittiö toimii valmistuskeittiönä, josta ateriat lähtevät koulukeskuksen lisäksi kyläkoululle sekä varhaiskasvatuksen yksiköihin.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lukuvuosi 2023- 2024 ei sisällä suuria muutoksia toiminnallisesti esi- ja perusopetuksessa. Rantakankaan koulu on siirtynyt Yhteiskoululle syyslukukauden 2023 alusta lähtien. Opetustilat ovat yhteiskoulun puolella täydessä käytössä.

Koulun järjestämään aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu edelleen huomattavan suuri määrä oppilaita luokilta 0-2. Ap-ip-toiminnan monipuolisuutta kasvatetaan jakamalla lapsia ruuhka-aikoina pienempiin ryhmiin erilaisia toimintoja varten. Päivitetyssä ap-ip-suunnitelmassa on mm. tehty ohjeellisen toimintapäivän runko. Yhteiskoulu hakee myös jatkoa Liikkuva koulu –hankeelle, jos siihen tulee valtiovalalta rahoitus.

Perusopetuksessa keskitytään lv. 2023-2024 opiskeluhooltoon: opiskeluhooltosuunnitelma on päivitetty vuoden 2023 puolella ja lukuvuoden aikana päivitetään myös lomakkeet sekä koulutetaan henkilöstöä opiskeluhoollosta.

Lähivuosina koulukeskuksen oppilasmäärät nousevat väliaikaisesti aiempaa suuremmaksi. Oppilasmäärä lähtee laskemaan selvästi lukuvuodesta 2026-2027 alkaen luokilla 1.-6. Lukuvuodeksi 2023-2024 yläluokkaopetukseen on vain yksi 7. luokka, mutta seuraava lv 7. luokkia on jälleen kaksi. Yhteiskoululla on siis lukuvuodet 2023-2026 nykyisen kuuden 7.-9. luokkien opetusryhmän sijaan vain 5 opetusryhmää.

Vuonna 2024 jatketaan perusopetuksen hankkeita, jotka ovat alkaneet vuonna 2022 tai 2023; Harrastaminen Suomen malli –hanke jatkuu sekä lisäävustusta haetaan ainakin Liikkuvaan opiskeluun sekä yhteisölliseen opiskeluhoitoon.

HYTE-indikaattoreista kohteina ovat peruskouluissa seuraavat:

- oppilaiden poissaolot. Poissaolojen seuranta, ennaltaehkäisy ja puuttumisen malli. Lappajärvi: On olemassa erillinen ohjeistus perusopetuksen puolella ja koulunuorisotyö-hankkeella vahvistetaan puuttumisen ja ennaltaehkäisyn kulttuuria.

Suunnitelmavuodet 2025 – 2026:

Oppilasmäärän vaihteluihin vastaaminen oikein kohdennetulla henkilöstöresurssilla. Kouluterveyskyselyn ja TEAvisari-kyselyn esille tuomat kehittämiskohteet.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Varhaisen puuttumisen malli	Uudet opiskeluhoitosuunnitelma ja lomakkeisto	Puututaan poissaolokierteisiin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa; osana opiskeluhoitosuunnitelmaa poissaoloihin puuttumisen malli
Tiedottamisen selkeyttäminen	Tiedottamista varten tietyt kanavat	Henkilöstä tietää, mitä kanavaa käytetään eri tarkoituksiin

6.3 Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhteiseen toimintaan kuuluu koulutoimessa järjestettävä erityisopetus sekä esikoululaisten hoito ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Opiskeluhoitopalvelut eli kouluterveydenhoito, koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueen toiminnaksi vuoden 2023 alusta. Lappajärvellä on saatu myös psykiatrisen sairaanhoitajan palveluita. Erityisopettajia perusopetuksessa on kolme. Koulunkäynninohjaajia käytetään opetuksen tukena oppitunneilla, aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä esikoululaisten hoidossa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on koko perusopetuksen toimintojen tuottaminen laadukkaasti ja korkealla tasolla. Tähän pyritään ammattitaitoisen ja oikein resurssoidun henkilöstön avulla. Erityisopetus toimii lukuvuoden ajan kolmen opettajan voimin, joista yksi toimii kiertävänä erityisopettajana. Lukuvuoden 2023-2024 perusopetuksessa on määräaikainen erityisopettaja, joka on palkattu viimeisillä valtiohallan korona-

avustusrahoilla. Erityisopetuksen tavoitteena on paitsi tehostetun ja erityisen tuen antaminen oppilaille myös ohjata ja neuvoa perusopetuksen opettajia sekä ohjata tukea tarvitsevia oppilaita myös muiden tukipalveluiden piiriin.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen eli VALO-opetuksen tarjoamisesta on tullut jokavuotista toimintaa. Kunta tarjoaa valmistavaa opetusta yhteiskoululla. Lukuvuoden 2023-2024 ajan perusopetuksessa on yksi valmistavan opetuksen ryhmä, joka toimii 5 päivänä viikossa. Lisäksi S2-opetusta on lisätty kuten kuntastrategiassa on opetusta arvotettu. Lukuvuodet 2021-2023 perusopetuksessa oli yksi valmistavan opetuksen ryhmä, jonka toteutuksessa käytetään yhteistä opettajaa Alajärven kanssa. Koulutoimessa on ollut vuodet 2022 ja 2023 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama yhteisöllisen opiskeluhuollon hanke ja koulutoimessa on ollut niin perusopetuksen, lukiokoulutuksen kuin ammatillisenkin koulutuksen käytössä opiskeluhuollon asiantuntija. Tätä hanketta tullaan hakemaan myös uudessa haussa ajalle 1.1.2024-31.7.2025; avustuksen omarahoitusosuus on 30 %.

Suunnitelmavuodet 2025 – 2026:

Lappajärvelle on saatu vuodelle 2024 ensimmäistä kertaa koulunuorisotyöntekijä OKM:n hankkeella. Jo vuoden 2024 loppupuolella arvioidaan koulunuorisotyöntekijän tarpeen jatko sekä hankehaku suunnitelmavuosille 2025 ja 2026. Oppilasmäärän pienentyessä tulee arvioida ap-ip-toiminnan tarvittavat tilat: voidaanko toimintaan osoittaa omat, pysyvät tilat.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Opiskeluhuollon henkilöstöä hankkeiden avulla	Kaksi työntekijää: opiskeluhuollon asiantuntija ja koulunuorisotyöntekijä	Sivistystoimen talousarvioon on varattu omarahoitusosuudet ja hankehaut tehdään ajallaan

6.4 Lukiokoulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lukion tehtävä on tarjota laadukasta toisen asteen yleissivistävää koulutusta, joka antaa opiskelijoille hyvät oppimisedellytykset ja -tulokset sekä jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tekee laajaa yhteistyötä eri toisen asteen toimijoiden kanssa niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Geolukio tarjoaa opintoja erityisellä luonnontieteellisellä linjalla.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lukion kehittämiskohteet ovat kansainvälisyyden lisääminen aiempien vuosien tasolle sekä vuoden 2024 aikana lukion remonttien takia tehtävät muutostyöt Kielistudiossa. Kielistudion järjestelmä alkaa olla toimintansa päätepisteessä. Pohdittava on, miten järjestelmä korvataan ja miten opetustila kalustetaan ja toiminnallistetaan uudelleen niin että se toimii hyvin kielten opetukseen sekä erityisesti sähköisten kokeiden tekemiseen ja ylioppilaskirjoitusten järjestämiseen.

Opiskelijarekrytointiin ja lukion mainostamiseen on panostettava edelleen, jotta lukioon saadaan opiskelijoita muualtakin kuin omalta paikkakunnalta. Lappajärven geolukio on mukana Kauhavan, Alajärven, Evijärven ja Vimpelin kanssa Opetushallituksen rahoittamassa ns. 4L-hankkeessa eli Lisää laatua Lakeuden lukioihin, jossa tavoitteena on tehdä alueelle lukiokoulutuksen laatustrategia ja arvioida lukiokoulutusta sen pohjalta. Lukio etsii myös aktiivisesti yhteyksiä ja yhteistyötä Suomen muiden LUMA-oppilaitosten kanssa. Geolukio on osaltaan mukana Kraatterijärven -geoparkissa ja sen kehittämisessä.

Suunnitelmavuodet 2025 - 2026:

Lukion luonnontieteellisen linjan päivittäminen on ajankohtaista viiden toimintalukuvuoden jälkeen. Samalla tarkastelun alle tulee lukion opetussuunnitelma.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Kansainvälisen toiminnan elvyttäminen (jatkuu vuodelta 2023)	Kv-toimintaa on 2-3 eri toimintamuodolla; kv-hanke pyritään saamaan käyntiin tai vähintään haettua	Lukion kv-toiminta palautuu koronaa edeltävälle tasolle
4L-hankkeen toimenpiteet 1) lukiokoulutuksen laatustrategia	Valmis lukiokoulutuksen laatustrategia	Strategiassa on yhteiset osat alueen lukiolle sekä huomioitu Lappajärven geolukion erityispiirteet
2) laadun arviointi strategian mukaisesti	Tehty laatuarviointi	Lukiokoulutuksen ensimmäinen laatustrategia-arviointi tehtynä; mukana opiskelijat ja huoltajat

6.5 Ammatillinen ja muu koulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on mukana Järvisseudun ammatti-instituutissa eli Jamissa yhtenä omistajakuntana. Muut kunnat ovat Evijärvi, Vimpeli, Alajärvi ja Kauhava. Uudeksi omistajakunnaksi tuli syksyllä 2021 Alavus. Jamin tiloissa Sedu järjestää myös lähihoitaja-koulutusta.

Lappajärven kunta ostaa musiikkiopistopalvelut eli taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetuksen Kauhavan kaupungin oppilaitokselta, Härmänmaan musiikkiopistolta. Kunta on mukana Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistyksessä, jonka kautta järjestetään eri-ikäisten vapaa-ajan ohjattua toimintaa. Järvilakeuden kansalaisopiston järjestää myös teatteritaiteen perusopetusta lapsille ja nuorille yleisen oppimäärän mukaan.

Toiminnalliset tavoitteet:

Kunta ja koulut tarjoavat opistoille tilat, joissa toimia. Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta näiden lisäksi myös aikuisille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä, kehittää oppilaan henkilökohtaisia valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen sekä antaa valmiudet hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Härmänmaan musiikkiopiston varhaisiän musiikkikasvatuksen ryhmien opetusta toteutetaan 1.8.2022 alkaen yhteistyössä perusopetuksen yksiköiden lisäksi myös varhaiskasvatuksen yksiköissä. Tarkoituksena on edelleen laajentaa ja jatkaa hyvää yhteistyötä kunnan eri toimijoiden kanssa.

6.6 Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Kirjaston toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti tietoa, virkistystä, elämyksiä, ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut sekä tilat ja kokoelmat opiskeluun ja tapahtumien järjestämiseen. Vuonna 2022 valmistunut uusi palvelutila lp-levyjen kuuntelumahdollisuuksineen lisää kirjaston palveluja ja monikäyttöisyyttä.

Toimipaikkana on kirjasto, joka on auki viitenä arkipäivänä viikossa. Omatoimikirjasto on käytettävissä rekisteröityneille asiakkaille ma-su klo 7-21 silloin kun henkilökunta ei ole paikalla. Palvelutila on käytössä henkilökunnan ollessa kirjastossa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on tarjota tasapuoliset kirjastopalvelut kaikille asiakkaille. Vuoden 2024 aikana jatketaan kirjastopalveluiden vientiä kyläkoululle. Kirjaston vieressä olevan yhteiskoulun ja lukion kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Huomiota kiinnitetään myös aikuisten asiakkaiden viihtyvyyteen ja tilojen esteettömyyteen. Kirjasto osallistuu Eepos-hankkeisiin tai muihin alueen hankkeisiin, jos on sopivia hankkeita kuntalaisten lukuinnostuksen lisäämiseen.

Kirjastoon on valmistunut erillinen ryhmätyötila opiskelijoiden, kansalaisopiston ja muiden ryhmien käyttöön. Tämä on osa kirjaston uutta palvelumuotoilua ja tilan sujuvan käytön kehittämiseen panostetaan edelleen.

Henkilöstöön tulee vuoden 2024 aikana uudet työntekijät. Heidän hyvä perehdyttäminen on tärkeää sekä varmistaa kirjaston toimintojen kehittämisen jatkossakin. Kirjastonjohtaja palaa henkilöstöön ja hänen työtehtävistään 20 % ohjautuu kunnan kulttuuritoimintaan.

Suunnitelmavuodet 2025–2026

Pyritään pitämään yllä kirjaston kulttuuritoiminta näyttelyineen ja tapahtumineen. Osallistutaan kirjaston toimintaa tukeviin hankkeisiin.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso

Henkilöstön perehdytys	Perehdyttäminen tehty sekä kunnan toimintamallit ja suunnitelmat henkilöstön tiedossa	Henkilöstö pääsee nopeasti tehtäviensä tasalle ja kirjaston kehittäminen voi jatkaa
Kirjaston digipalveluiden esille tuominen	Asiakaskunta käyttää enemmän kirjastojen digipalveluja	E-Press sekä kirjaston muu digitaaliset palvelut tulevat asiakkaille tutummiksi ja niiden käyttö lisääntyy

Tilasto kirjastotoimesta:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kokoelma	63 436	60 227	61 098	60 709	54 880	54814
Lainat	48 885	51 525	48 205	36 682	43 956	44170
Käynnit	39 839	39 992	38 812	30 788	34 139	36018
Aukiolotunnit	2 137	3 783	4 760	3591	4922	5110
Lainoja / asukas	15,39	16,41	15,66	12,24	15,03	15,41
Näyttelyt*	18	21	22	15	23	18
Tapahtumat*	37	32	24	7	31	48

Omatoimikirjasto otettiin käyttöön kesäkuussa 2018.

6.7 Vapaa-aika

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Vapaa-aikatoimen tehtävä on valvoa kuntalaisten oikeutta yhdenvertaiseen osallistumismahdollisuuteen ja turvata asiakkaiden lakisääteisten palveluiden toteutuminen ja tuottaminen huomioiden liikunta-, nuoriso ja kulttuurilait. Vapaa-aikapalveluiden tavoite on asukkaiden kokonaisvaltainen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kehittäminen ja arviointi. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluilla vaikutetaan yksilön ja yhteisön terveyteen ja hyvinvointiin. Vapaa-aikapalvelut tekevät aktiivisesti henkistä ja fyysistä olosuhdetyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi kehittämällä palveluinfrastruktuuria sekä avustamalla yhdistyksiä ja järjestöjä kuntalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua edistävään toimintaan.

Vapaa-aikapalvelut tunnistavat toiminnassaan kaksi eri asiakasrajapintatasoa: omaehtoisen osallistumisen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen kannustava taso sekä omaehtoista osallistumista ja hyvinvointia ylläpitävä taso. Kannustavan tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka eivät ole aktiivisesti hyvinvointipalvelujen parissa – kohderyhmän viestiminen, palveluiden järjestäminen ja fyysinen ja sosiaalinen aktiivointi. Ylläpitävän tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka ovat aktiivisia palvelunkäyttäjiä tai tätä toimintaa ylläpitäviä yhteisöjä tai järjestöjä – avustukset ja palkitsemiset, fyysisen ja henkisen palveluinfra ylläpitäminen ja kehittäminen (liikuntapaikat, harrastetilat tai sidosryhmäyhteistoiminta).

Toiminnalliset tavoitteet:

Vapaa-aikapalveluiden kaikki toimialat kulttuuri-, nuoriso- sekä liikuntapalvelut tähtäävät siihen, että yhteisöllisen ja yksilöllisen hyvinvoinnin merkitys ja tietoisuus kasvavat kunnassamme. Vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on järjestää osallistavaa toimintaa tukien fyysistä ja sosiaalista aktiivisuutta sekä osallisuutta kaikenikäisillä sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on huomioida eri asiakassegmenttien tarpeita ja vastata näiden tarpeisiin riittävällä tasolla.

Liikuntapalvelut:

Vapaa-aikastrategia työn toteuttaminen, että liikkumista ja hyvinvointia edistävät palvelut ja infrakehittäminen on huomioitu tavoitteellisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Liikuntahallin ja kuntosalitoiminnan hallinnon ja talouden osalta tavoitteena on kasvattaa maltillisesti käyttäjämääriä ja käyttöastetta, jotta palveluiden myynti säilyisi tilikauden 2023 tasolla. Yhdyspintatyön osalta tavoitteena on elintapaohjaukseen ohjautuvien asiakasmäärän kasvattaminen, hankekehittämistä sekä hyvinvointiteknologiaitehankintaa hyödyntämällä.

Nuorisopalvelut:

Vapaa-aikastrategia työn toteuttaminen, että nuorten hyvinvointia edistävät palvelut ja infrakehittäminen on huomioitu tavoitteellisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Nuorisopalvelut tulee lisäämään osallistavaa toimintaa ja lisäämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisopalvelut jatkavat nuorisotoiminnan kehittämistä vuonna 2023 määritetyn perintörahan käyttösuunnitelman mukaisesti. Nuorisopalvelut vastaavat omalta osaltaan koulunuorisotyön -hankkeen yhteistoiminnan ja hallintotyön toteutumisesta sekä osallistuu aktiiviseen yhteistoimintaan, jotta hankkeeseen kirjatut tavoitetoimenpiteet toteutuvat.

Kulttuuripalvelut:

Vapaa-aikastrategia työn toteuttaminen, että kulttuuria edistävät palvelut ja infrakehittäminen on huomioitu tavoitteellisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Vuoden tavoitteita on museo- ja näyttelytoiminnan uudistaminen Onnintuvan ja Taavintuvan kiinteistöjen osalta yhteistyössä paikallisen kulttuuriyhdistysten verkoston kanssa ja tähän museokehittämiseen hankerahoituksen hakeminen.

HYTE-indikaattoreista (prosessi) vapaa-aikatoimen palveluissa vaikuttavat seuraavat:

- Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (Onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa)
- Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa
- Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen
- Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

- Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin
- Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Kaikki yllä olevat toteutuvat vapaa-aikatoimen palveluissa, mutta palvelut ja prosessit tulee kuvata täsmällisemmin kunnan www-sivuille ja EVA-malleista täytyy tehdä vakiintunut prosessoitu mallinnus kuntahallinnon palveluihin.

Suunnitelmavuodet 2026 - 2027:

Liikunta- sekä vapaa-aikatoimialan toiminta- ja kehittämisstrategian mukainen toteuttaminen.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Liikuntahalli- ja kuntosalipalveluiden käyttöaste ja myynti	Mikä on palveluiden käyttöaste ja toteutunut myynti	Talousarvioon on määritetty liikuntahallin vuokratuloiksi 20 000 € ja kuntosalipalveluiden 8 000 €
Museotoiminnan uudistaminen Onnintuvan ja Taavintuvan kiinteistöihin	Muutostyön toteutuminen verkostomaisilla toimilla sekä rahoituksen järjestäminen hankerahoituksen avulla	Kalastusmuseum Taavintuvan kiinteistössä sekä Kivinäyttely Onnintuvan kiinteistössä
HYTE-indikaattori (prosessi) kuvaukset kunnan www-sivuilla	HYTE-kertoimen kautta palautuva raha kunnan HYTE-toiminnasta	Prosessi-indikaattorin alaiset toiminnot ovat kuvattuna www-sivuilla; Kaikukortti, yhdistysfoorumi, harrastetakuun alaiset toimenpiteet

6.8 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on ostanut varhaiskasvatuspalvelut 1.8.2022 alkaen Alajärven kaupungilta. Henkilöstö on Alajärven kaupungin palveluksessa, ja Alajärven kaupunki

hankkii lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa tarvittavat materiaalit, ohjelmistot ja välineet. Alajärven kaupunki tilaa Lappajärven kunnan tekniseltä toimelta puhtaanapidon ja ruokahuollon sekä vuokraa Lappajärven kunnalta palveluiden tuottamiseen tarvittavat tilat ja irtaimiston. Toiminta järjestetään varhaiskasvatustilain mukaisesti Lappajärven kunnan tilauksen määrittämässä laajuudessa.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lappajärvellä varhaiskasvatusta järjestetään Ullanlinnan päiväkodissa sekä Länsirannan ryhmäperhepäiväkodissa. Ullanlinnassa on tällä hetkellä neljä lapsiryhmää ja ryhmäperhepäiväkodissa hoitopaikkoja on yhteensä 12 lapselle. Länsirannan ryhmä hoitaa myös kyläkoulun aamu- ja iltapäivätoimintaa aamun varhaisten ja iltapäivän myöhäisten tuntien osalta. Toimintakaudella 2023–2024 varhaiskasvatuspaikkojen määrä vastaa alueen tarpeita. Mikäli varhaiskasvatukseen hakeutuvien lasten määrä laskee, voidaan keväällä 2024 pohtia yhden lapsiryhmän vähentämistä seuraavalta toimikaudelta.

Keväällä 2022 on laadittu Lappajärven ja Vimpelin kuntien sekä Alajärven kaupungin yhteinen varhaiskasvatustilain ja valtakunnallisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka päivitetään vuoden 2024 aikana. Lisäksi maakunnallisessa yhteistyössä on laadittu koko Etelä-Pohjanmaan kattava varhaiskasvatuksen digisuunnitelma.

Toimikauden 2023 lopulla siirryttiin varhaiskasvatuksessa Daisy - mobiiliseurantajärjestelmään, jonka avulla hoidetaan varhaiskasvatuksen ja kodin välistä tiedonkulkua, varataan hoitoajat ja laaditaan sähköiseen muotoon varhaiskasvatussuunnitelmat. Järjestelmään voidaan liittää myös lakisääteiset tukeen liittyvät asiakirjat.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön hyvinvoinnin tulee olla keskeisessä asemassa sekä kuluvalle toimintakaudella että suunnitelmavuosilla 2024-2025. Jatkuva hyvinvoinnin tukeminen ja systemaattinen työyhteisön jaksamisen seuranta edistävät varhaiskasvatuksen laadun säilymistä. Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön Intro – perehdytysohjelmisto, joka mahdollistaa yhtäläisen ja kattavan perehdytyksen uusille työntekijöille.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Laadukas ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti järjestetty varhaiskasvatus.	Laadittujen lasten varhaiskasvatussuunnitelmien määrä. Henkilöstön kelpoisuus	Jokaiselle lapselle laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma. Kaikilla kasvattajilla varhaiskasvatustilain mukainen kelpoisuus

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-suunnitelma	Yksikkökohtaisten suunnitelmien määrä.	Jokaisesta yksiköstä löytyy lain edellyttämä suunnitelma, jonka sisältö on jokaisen henkilökunnan jäsenen tiedossa.
Uuden henkilöstön perehdytys	Otetaan käyttöön Intro – perehdytysohjelma.	Jokainen uusi työntekijä saa samansisältöisen ja laajuudeltaan riittävän perehdytyksen.

Suunnitelmavuodet 2025 - 2026: